

ΨΑΕΦ 153 «Ψηφιακές Ιατρικές Ανθρωπιστικές Επιστήμες:
Αφηγηματική Ιατρική, Λογοτεχνία και Τεχνητή
Νοημοσύνη»,
Πρόγραμμα Σύντομης Διάρκειας ΨΑΕ, Τμήμα Φιλολογίας,
Β. Καμπουρέλλη

1.5. Αφηγηματικότητα και ΤΝ

Αφηγηματικότητα και TN

Φιλοσοφικά ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο γενικότερων συζητήσεων και αντιπαραθέσεων σήμερα:

Ραγδαία ανάπτυξη της TN ->

- Διάκριση μεταξύ ανθρώπου-αφηγητή και μηχανής;
- Ποιος αφηγείται;
- Πώς προσλαμβάνει ο άνθρωπος όσα «αφηγείται»/ επιλέγει να αφηγηθεί η TN;

Αλληλεπίδραση ανθρώπου-μηχανής, επιμέρους πτυχές

Ένα πολύπλευρο και πολυθεματικό ζήτημα

- Γλώσσα και ΤΝ
- Δεδομένα
- Συνείδηση
- Ανθρωπινότητα

Μεροληψία (Bias)

- Πηγές μεροληψίας:
 - Δεδομένα
 - Σχεδιασμός
 - Χρήση

Μεροληψία και TN (bias)

Ένα από τα σοβαρότερα θέματα
προβληματισμού και κριτικής της TN.
Οι βάσεις δεδομένων των αλγορίθμων.

Ανθρωποκεντρική TN

Hayes- Fitzpatrick, 2024, sect.5,

Transparency can refer to AI in different contexts or at different levels of abstraction, from **elements of design and development (code and algorithm), to institutional embedding and societal impact (who uses particular AI tools and how it impacts those it makes decisions about, for example)** (Hayes, van de Poel and Steen 2023).

Παράδειγμα

- Δύο όμοιες περιπτώσεις ασθενών για ΜΕΘ, μία έγκριση.
- Ηθική διάσταση;

Ρατσισμός και TN (Katharine Miller | September 3, 2024)

- <https://hai.stanford.edu/news/covert-racism-ai-how-language-models-are-reinforcing-outdated-stereotypes>
- Despite advancements in AI, new research reveals that large language models continue to perpetuate harmful racial biases.
- As LLMs are incorporated into decision-making systems for employment, academic assessment, and legal accountability, this trend matters. As the researchers showed in additional experiments, compared with users of Standard American English (SAE), LLMs are more likely to give users **of AAE lower prestige jobs, more likely to convict them of a crime, and more likely to sentence them to death rather than life for committing a murder.** “These results show that using LLMs for making human decisions would cause direct harm to speakers of African American English,” Jurafsky says.

Διαφάνεια και ευθύνη

- Ποιος ευθύνεται για μια λανθασμένη απόφαση της ΤΝ;
- AI Act 2024

TN και άνθρωπος

- Η TN υποστηρίζει ή αντικαθιστά τον άνθρωπο;

Ερώτημα

- Ένα chatbot λέει: «Φοβάμαι ότι θα με απενεργοποιήσετε».
- Πώς θα αντιδρούσατε;

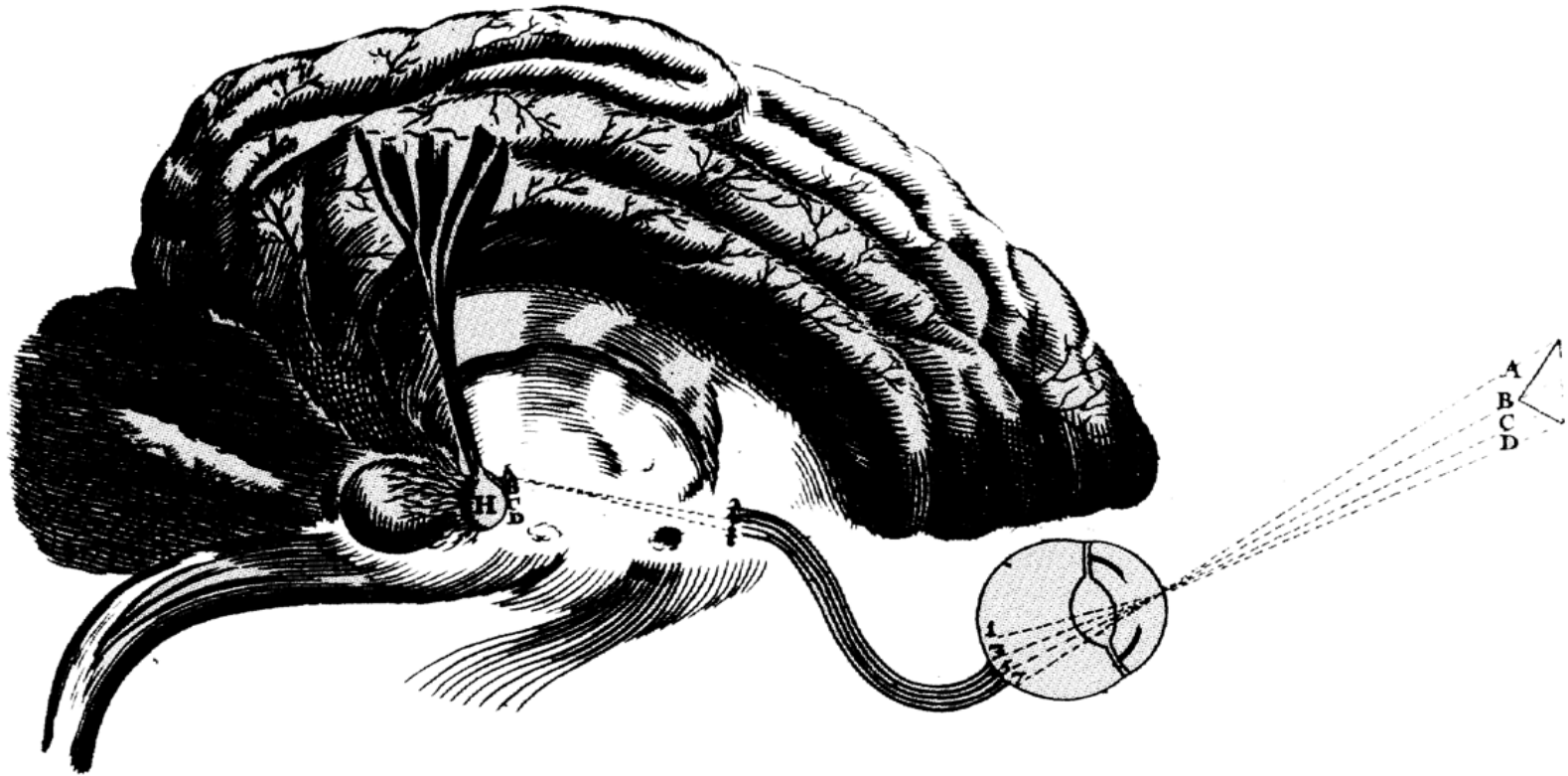
Συνείδηση και TN

- **Η TN έχει συνείδηση;**
- Τι σημαίνει να έχει κανείς συνείδηση;

Το ζήτημα της συνείδησης

- Τι είναι συνείδηση; Ο γρίφος της συνείδησης ή το «αίνιγμα του κόσμου» («Συνείδηση: φιλοσοφικό παράδοξο ή αντικείμενο επιστημονικής έρευνας;», *Το Σύμπαν της Συνείδησης*, 27-36).
- Θεωρίες συνείδησης

Εικόνα1.1 Σχεδιάγραμμα του Καρτέσιου, όπου φαίνονται οι ιδέες του σχετικά με το πώς ο εγκέφαλος σχηματίζει νοητικές εικόνες ενός αντικειμένου. Η αλληλεπίδραση νοητικής ουσίας και σωματικής ουσίας υποτίθεται ότι γίνεται στην επίφυση (H).

Συνείδηση και ΤΝ

Έντονοι προβληματισμοί και αντιπαράθεση απόψεων για τα παρακάτω θέματα:

Έχει ήδη συνείδηση η ΤΝ;

Υπάρχει ήδη Γενική ΤΝ;

Θα υπάρχει στο μέλλον και ποιες θα είναι οι συνέπειες για την ανθρωπότητα;

Είναι τελικά όμως αυτό το ζήτημα ή **άλλες πλευρές του στην εποχή μας;**

Η ανθρώπινη οπτική

- Σημασία έχει και το πώς αντιλαμβάνονται οι άνθρωποι την ΤΝ.
- Ποια είναι η δική σας εμπειρία;

Ανθρώπινη φύση στην εποχή της ΤΝ

Guinrich & Graziano. 2024 Mar
27;15:1322781.

Το αν έχει συνείδηση η ΤΝ έχει
λιγότερη σημασία από το δεδομένο
ότι μπορεί να θεωρηθεί ως έχουσα
συνείδηση από χρήστες κατά την
αλληλεπίδραση μεταξύ ανθρώπου
και μηχανής επειδή αυτή η απόδοση
συνείδησης μπορεί να έχει συνέπειες
στην αλληλεπίδραση ανθρώπων με
ανθρώπους.

Κοινωνικές συνέπειες

- Κατά τη γνώμη σας η αντίληψη ότι η ΤΝ έχει «συνείδηση» μπορεί να επηρεάσει συμπεριφορές και σχέσεις;
- Τι μαθαίνουν τα παιδιά από την αλληλεπίδραση με την ΤΝ;

Συνέπειες στην υγεία παιδιών-εφήβων

- *The Lancet* 24.10.26
- *Lancet* Series on the digital determinants of health
- **“Digital technology for health, not harm” Editorial, *The Lancet*, 2026; Vol. 408: P1673**

Συνείδηση και ΤΝ από τη μεριά του ανθρώπου

- Όταν η ΤΝ εκλαμβάνεται ως έχουσα συνείδηση όπως ο άνθρωπος, τότε το πώς οι άνθρωποι συμπεριφέρονται στην ΤΝ φαίνεται να μεταφέρεται στο πώς συμπεριφέρονται σε άλλους ανθρώπους.
- Guingrich & Graziano. 2024 Mar 27;15:1322781

Επιστημονικές έρευνες:
ενήλικες και παιδιά αποδίδουν
συνείδηση στην ΤΝ μέσω
μηχανισμών ενσυναίσθησης.

Η ΤΝ επηρεάζει κοινωνικά τους
ανθρώπους (και θέτει κοινωνικούς
κανόνες π.χ. chatbot που έπειθε
ανθρώπους να δωρίζουν λιγότερα
σε φιλανθρωπικά ιδρύματα) και
λόγω της θεώρησης της ΤΝ ως
δημιουργήματος **υπό τον έλεγχο
άλλων ανθρώπων.**

Ούτε μηχανή ούτε άνθρωπος;

- Πού τοποθετούμε την κοινωνική ΤΝ;
- Τι συμβαίνει όταν η διάκριση γίνεται δυσκολότερη;
- Η κατηγοριοποίηση αλλάζει ανάλογα με την ηλικία, την περίσταση ή τη συναισθηματική ανάγκη;

Άνθρωπος και μηχανή μαζί;

Guingrich & Graziano. 2024: We are witnessing a profound change, in which communication *through* technologies is extended by communication *with* technologies.” Instead of using social media as a medium through which you can interact with other people, users can, for example, download an app through which they **can interact with a non-human being**. Companion chatbots like Replika, Anima, or Kiku have millions of people using their apps. Millions more have digital voice assistants such as Siri and Alexa operating on their smartphones and in their homes. **People form relationships with these agents and can come to view them as members of the family, friends, and even lovers.** Ορισμένες φορές αυτή η διαδικασία γίνεται υποσυνείδητα.

Μεταφορά στις ανθρώπινες σχέσεις: The way children speak with social actor AI such as the home assistant, Alexa, can carry over into how children speak to their parents and others (Hiniker et al., 2021).

Recent data on children and their interactions with home assistants such as Amazon's Alexa or Google Assistant suggest for plural data that negative interactions with AI, including using an aggressive, loud tone of voice with it, does not lead to a cathartic reduction in aggression toward others, but to the opposite, an increase in aggressive tone toward other people (Hiniker et al., 2021). This data suggests that catharsis does not work for children in their interactions with AI and may be cause for concern.

Children tend to perceive a humanlike mind in non-human objects in general, more so than adults. When asked to distinguish between living and non-living agents, including robots, children experience some difficulty. In a research study in 2000, children ascribed **emotion, cognitive abilities, and volition** to robots, even though most did not consider the robot to be alive (Nigam and Klahr, 2000).

Η μεικτή κατηγοριοποίηση της TN

social AI is usually classified by study participants as somewhere **on the spectrum between machine and human**. As a separate category it is often described “**as not quite machine, not quite human, with advanced communication skills and other social capabilities, and has been labeled with mixed-category words like humanlike, humanoid, and personified things**” (Etzrodt and Engesser, 2021).

Η έλλειψη διάκρισης TN-ανθρώπου;

Currently, AI is not humanlike enough to be indistinguishable from real humans. People are still able to identify real from artificial at a level better than chance, but this is changing. What might happen once AI becomes even more humanlike to the point of being indistinguishable from real humans? ...At some point in the development of AI, perhaps even in the near future, the distinction between AI behavior and real human behavior may disappear entirely, and it may become impossible for people to accurately separate these categories no matter how sensitive they are to the available cues.

Ανακεφαλαιωτική συζήτηση

- Αν η TN γίνει άριστος αφηγητής, τι θα παραμείνει αποκλειστικά ανθρώπινο;

Θέμα για προβληματισμό αντί συμπερασμάτων

- Αφηγηματικότητα και ανθρώπινη φύση (ανθρωπινότητα) στην εποχή της ΤΝ

Αναστοχασμός

Να συμπληρώσετε τις φράσεις:

«Πριν πίστευα ότι...»

«Τώρα αναρωτιέμαι...»

«Θα ήθελα να διερευνήσω...»

Βιβλιογραφικές αναφορές (επιλογή)

- Charon, R. (2006). *Narrative medicine: honoring the stories of illness*. New York: Oxford University Press.
- Edelman G.M, Tononi, G. *Το Σύμπαν της Συνείδησης, Πώς η ύλη γίνεται φαντασία*. Μετάφραση: Βακάκη Βασιλική, Ηράκλειο: ΠΕΚ 2008.
- Etzrodt K., and Engesser S. Voice-based agents as personified things: assimilation and accommodation as equilibration of doubt. *Hum. Machine Commun. J.* 2021; 2:57–79. doi: 10.30658/hmc.2.3
- Guingrich R.E., Graziano MSA. Ascribing consciousness to artificial intelligence: human-AI interaction and its carry-over effects on human-human interaction. *Front Psychol.* 2024 Mar 27;15:1322781. doi: 10.3389/fpsyg.2024.1322781.
- **Hayes P. & Fitzpatrick, N. Narrativity and responsible and transparent AI practices. *AI and Society* 2024 Feb 25:1-21.**
<https://doi.org/10.1007/s00146-024-01881-8>.
- Hiniker A. et al. Can Conversational Agents Change the Way Children Talk to People? In *Proceedings of the 20th Annual ACM Interaction Design and Children Conference (IDC '21)*. Association for Computing Machinery, New York 2021: 338–349. <https://doi.org/10.1145/3459990.3460695>
- Λεοντάρης Γ. Ρόλοι και λειτουργίες του αφηγητή στη λογοτεχνική και την κινηματογραφική αφήγηση: Πρώτα στοιχεία για μια εισαγωγή στη συγκριτική αφηγηματολογία. *Σύγκριση* 2027;12: 160–172.
<https://doi.org/10.12681/comparison.10810>

- Maagaard C.A. 2016. "Narrative and Narrativity." In *Key Terms in Multimodality: Definitions, Issues, Discussions*, edited by Nina Nørgaard. www.sdu.dk/multimodalkeyterms. Retrieved 28.08.24.
- Murnane L.E. *et al.*, Designing Ambient Narrative-Based Interfaces to Reflect and Motivate Physical Activity. *CHI 2020*, April 25–30 2020, Honolulu.
- Nigam, M. K, and Klahr, D. "If robots make choices, are they alive?: Children's judgments of the animacy of intelligent artifacts" in *Proceedings of the Annual Meeting of the Cognitive Science Society*, 2000: 22.<https://escholarship.org/uc/item/6bw2h51d>
- Ryan M.-L. Narration in Various Media. In P. Hühn *et al.* (ed). *The Living Handbook of Narratology*. Hamburg 2012: Hamburg University Press. Accessed 28.08.24.
- Ryan M.-L. "On the Theoretical Foundations of Transmedial Narratology." In Jan Chr. Meister (ed.) *Narratology Beyond Literary Criticism. Mediality, Disciplinarity*. Berlin 2005: de Gruyter. 1-23.
- Whitehead A. (2014). The medical humanities: A literary perspective; Overview, in: Bates V., Bleakley A., Goodman S. (eds.). *Medicine, Health and the Arts: Approaches to the Medical Humanities*, 1st ed. London & New York: Routledge, 107-127.

Ευχαριστώ πολύ για τη συμμετοχή σας!

